

Úvod k sérii stručných sprievodcov

1. ÚVOD.....	1
Starnutie a zdravotnícka starostlivosť v súčasnosti	1
Psychické poruchy v staršom veku	5
Bariéry v geriatrickej starostlivosti o duševné zdravie	7
Rozmanitosť podôb zdravia a starnutia	9
Úspešná práca so staršími pacientami	11
Literatúra	13
Odporúčaná doplnková literatúra	14
2. NORMÁLNE STARNUTIE.....	15
Otázky konceptu	15
Kto je starý?	15
Prierezové a longitudinálne pohľady	15
Heterogenita spôsobov starnutia.....	16
Kognitívne schopnosti v staršom veku: model prostriedkov spracovania	16
Rýchlosť spracovania	16
Pracovná pamäť	16
Senzorické zmeny a zmeny vnímania.....	17
Neuropsychologické vysvetlenia kognitívnych vekových zmien	17
Všeobecné trendy starnutia	18
Faktory, ktoré ovplyvňujú kognitívne starnutie.....	19
Učenie a pamäť	19
Dopad kognitívnych zmien na každodenné fungovanie	23
Klinické dôsledky kognitívnych zmien	24
Osobnostné a emocionálne zmeny	27
Koexistencia stability a zmeny.....	27
Vplyvy na dospelú osobnosť	28
Emócie, stratégie zvládania záťaží a životná pohoda	29
Klinické dôsledky osobnostných a emocionálnych zmien	30
Sociálny kontext starnutia	31
Vzdelanie, práca a finančné postavenie	31
Manželstvo a vdovstvo.....	33
Širšia rodina, priatelia a zapojenie do skupín	35
Klinické dôsledky sociálneho kontextu	36
Biologické starnutie	36
Čo je starnutie?.....	36
Primárne starnutie: štrukturálne a funkčné zmeny.....	41
Terapeutické dôsledky primárneho starnutia.....	41
Literatúra	45
Odporúčaná doplnková literatúra	47
3. AFEKTÍVNE PORUCHY – DIAGNOSTIKA	49
Veľká depresia	50
Epidemiológia	50
Diagnostické kritériá	50

Variácie klinického obrazu.....	52
Patogenéza	58
Psychodynamické teórie.....	58
Kognitívne a behaviorálne teórie.....	59
Neurobiologické teórie.....	59
Laboratórne hodnotenie	60
Hodnotiace škály.....	61
Psychologické testy.....	63
Diferenciálna diagnóza veľkej depresie	63
Normálny smútok (zármuток po strate).....	66
Traumatický zármuток.....	67
Látkami indukovaná depresia	67
Depresia v dôsledku telesnej choroby.....	69
Náhla cievna mozgová príhoda	70
Alzheimerova choroba a vaskulárna demencia.....	70
Hypotéza vaskulárnej depresie.....	70
Parkinsonova choroba	71
Dystýmna porucha.....	71
Malá depresia.....	72
Charakterologická depresia.....	74
Suicidalita.....	74
Bipolárna afektívna porucha	75
Epidemiológia.....	75
Diagnostické kritériá.....	75
Klinický obraz.....	76
Patogenéza	76
Diferenciálna diagnostika.....	78
Literatúra	80
Odporúčaná doplnková literatúra	84

4. AFEKTÍVNE PORUCHY – LIEČBA.....	85
Psychosociálna liečba depresie	85
Individuálna terapia.....	85
Skupinová terapia.....	87
Rodinná terapia	87
Psychofarmakoterapia nepsychotickej depresie	88
Lieky prvej línie.....	92
Lieky druhej línie.....	98
Vyšetrenia pred liečbou tricyklickými antidepresívami	99
Prediktory odpovede na tricyklické antidepresíva.....	100
Zahájenie liečby a dávkovanie cyklických antidepresív	101
Zvládanie nežiaducich účinkov	101
Lieky tretej línie.....	102
Stratégie pri rezistencii na antidepresívnu liečbu	106
Profylaktická liečba.....	108
Psychofarmakoterapia psychotickej depresie	108
Elektrokonvulzívna terapia	109
Komplementárne a alternatívne terapie.....	110
Bipolárna afektívna porucha	111
Psychosociálna terapia	111
Psychofarmakoterapia	111
Literatúra	113
Odporúčaná doplnková literatúra	116

5. DEMENCIE A ALZHEIMEROVA CHOROBA	117
Identifikácia syndrómu demencie	117
Anamnéza	117
Vyšetrenie psychického stavu	117
Štandardizované škály na hodnotenie kognitívnych funkcií	118
Hodnotenie každodenného správania	122
Laboratórne vyšetrenia	123
Neuropsychologické testy	127
Časté príčiny demencie	127
Alzheimerovachoroba	129
Epidemiológia – rizikové faktory a protektívne faktory	129
Genetika	131
Klinický obraz	131
Patogenéza	135
Diagnostické kritériá	137
Laboratórne vyšetrenia	139
Neuropsychologické testy	140
Diferenciálna diagnostika	140
Liečba	141
Literatúra	148
Odporúčaná doplnková literatúra	151
Literatúra pre opatrovníkov pacientov s demenciou	152
6. INÉ DEMENCIE A DELÍRIUM	153
Frontotemporálna demencia	153
Epidemiológia	153
Diagnostické kritériá	153
Anamnéza, klinický obraz a vyšetrenie psychického stavu	153
Telesné a neurologické vyšetrenie	155
Neuropsychologické testy	155
Laboratórne nálezy	156
Patológia	156
Diferenciálna diagnóza	156
Liečba	156
Demencia s Lewyho telieskami	158
Epidemiológia	158
Diagnostické kritériá	158
Anamnéza	158
Klinický obraz a vyšetrenie psychického stavu	159
Telesné a neurologické vyšetrenie	159
Neuropsychologické testy	159
Patológia a patogenéza	160
Diferenciálna diagnóza	160
Liečba	160
Vaskulárna demencia	160
Epidemiológia	160
Diagnostické kritériá	161
Anamnéza	162
Klinický obraz a vyšetrenie psychického stavu	162
Telesné a neurologické vyšetrenie	163
Laboratórne vyšetrenia	163
Neuropsychologické testy	163
Patogenéza	164
Diferenciálna diagnóza	164
Liečba	166

Iné demencie	166
Demencia v dôsledku iných (telesných) chorôb	169
Pretrvávajúca látkami indukovaná (toxická) demencia	169
Reverzibilná demencia	170
Delírium	171
Epidemiológia	171
Diagnostické kritériá	171
Klinický obraz – anamnéza	172
Vyšetrenie psychického stavu	172
Patogenéza	173
Laboratórne vyšetrenia	174
Diferenciálna diagnóza	174
Liečba	175
Prognóza	177
Literatúra	177
Odporúčaná doplnková literatúra	179
7. ÚZKOSTNÉ PORUCHY	181
Epidemiológia	181
Klinický obraz	181
Diferenciálna diagnóza anxiózných porúch	182
Situačná úzkosť	182
Úzkosť ako porucha prispôbenia	183
Generalizovaná úzkostná porucha	183
Fobická úzkosť	184
Obsedantno-kompulzívna porucha	185
Panická porucha	186
Porucha nálady s úzkosťou	187
Schizofrénia s úzkosťou	187
Patogenéza	188
Psychodynamické teórie	188
Neurobiologické teórie	188
Laboratórne vyšetrenia	190
Hodnotiace škály anxiety	190
Terapia	191
Psychosociálno-behaviorálna terapia	191
Psychofarmakoterapia	192
Literatúra	194
Odporúčaná doplnková literatúra	195
8. PSYCHÓZY S NESKORÝM ZAČIATKOM	197
Epidemiológia	197
Diagnostické kritériá	198
Klinický obraz	199
Patogenéza	199
Psychodynamické teórie	199
Neurobiologické teórie	200
Diferenciálna diagnóza	201
Liečba	202
Psychosociálna terapia	202
Psychofarmakoterapia	202
Literatúra	205
Odporúčaná doplnková literatúra	206

9. INÉ ČASTÉ DUŠEVNÉ PORUCHY V STAROBE	207
Insomnia	207
Hodnotenie	207
Diferenciálna diagnóza	207
Primárna insomnia	209
Liečba	209
Abúzus návykových látok	213
Alkoholizmus	213
Abúzus iných psychoaktívnych látok	216
Sexuálne dysfunkcie	219
Sexuálna dysfunkcia versus normálne zmeny pri starnutí	219
Sexuálna dysfunkcia a telesná choroba	220
Sexuálna dysfunkcia a lieky	220
Liečba	220
Psychické poruchy spojené s telesnými chorobami	221
Zmeny osobnosti v dôsledku telesnej choroby	221
Psychotická porucha v dôsledku telesnej choroby	222
Chronická bolesť	223
Vplyv starnutia na poruchy s včasným začiatkom	223
Afektívne poruchy	223
Schizofrénia	223
Poruchy osobnosti	223
Literatúra	224
Odporúčaná doplnková literatúra	226

KLINICKÉ HODNOTIACE INŠTRUMENTY	227
Škála geriatrickej depresie	228
Beckov dotazník depresie	229
Dotazník duševného stavu	230
Šesť-položkový test orientácie – pamäti – koncentrácie	230
Profil Cognistat u 82-ročnej ženy s pravdepodobnou Alzheimerovou chorobou	231
Škála inštrumentálnych aktivít každodenného života (IADL)	232
Revidovaný zoznam problémov s pamäťou a správaním	234
Položky hodnotené v Neuropsychiatrickom dotazníku	236
Prehľad Mattisovej posudzovacej škály demencie	237
Prehľad Skriningového inštrumentu kognitívnych schopností	237
Položky hodnotené v Hodnotiacej škále delíria	238